

Spis treści

Od Redaktora monografii	13
Wstęp	17
DZIAŁ 6	
FINANSE PUBLICZNE	23
ROZDZIAŁ 6.1	
Wprowadzenie do finansów publicznych	24
Elżbieta Malinowska-Misiąg	
6.1.1. Pojęcie finansów publicznych	24
6.1.2. Zadania publiczne	25
6.1.3. Sektor finansów publicznych	26
6.1.4. Formy organizacyjno-prawne sektora finansów publicznych	28
6.1.4.1. Jednostki budżetowe	29
6.1.4.2. Fundusze celowe	31
6.1.4.3. Agencje wykonawcze oraz państwowe i samorządowe osoby prawne	33
6.1.4.4. Pozostałe formy organizacyjne	34
6.1.5. Sektor instytucji rządowych i samorządowych	37
6.1.6. Sektor publiczny	39
ROZDZIAŁ 6.2	
Budżet państwa	41
Elżbieta Malinowska-Misiąg	
6.2.1. Budżet jako podstawowy plan finansowy państwa	41
6.2.2. Zasady budżetowe	42
6.2.3. Dochody budżetu państwa	45

6.2.4. Wydatki budżetu państwa	46
6.2.5. Procedura budżetowa	51
6.2.6. Budżet zadaniowy	54
 ROZDZIAŁ 6.3	
Finanse jednostek samorządu terytorialnego	59
Elżbieta Malinowska-Misiąg	
6.3.1. Decentralizacja fiskalna	59
6.3.2. Samorząd terytorialny w Polsce	61
6.3.3. Źródła dochodów samorządowych	63
6.3.3.1. Dochody własne	64
6.3.3.2. Subwencja ogólna	67
6.3.3.3. Dotacje	69
6.3.4. Wydatki samorządowe	70
6.3.5. Budżet samorządowy	72
 ROZDZIAŁ 6.4	
Deficyt i dług publiczny	75
Elżbieta Malinowska-Misiąg	
6.4.1. Saldo budżetu	75
6.4.2. Dług publiczny	76
6.4.2.1. Najważniejsze tytuły dłużne	77
6.4.2.2. Zarządzanie długiem publicznym	80
6.4.2.3. Zadłużenie sektora finansów publicznych oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych	82
6.4.3. Reguły fiskalne	85
 ROZDZIAŁ 6.5	
Redystrybucja PKB w Polsce na tle innych państw OECD	90
Janusz Ostaszewski	
6.5.1. Skala redystrybucji PKB w odniesieniu do wydatków sektora finansów publicznych	90
6.5.2. Redystrybucja PKB przy uwzględnieniu dochodów podatkowych i parapodatkowych	96
6.5.3. PKB <i>per capita</i> w Polsce na tle innych państw	100
6.5.4. Polska państwem opiekuńczym? Konsekwencje dla wzrostu gospodarczego, dobrobytu narodu i rozwoju przedsiębiorczości	104

DZIAŁ 7**PODATKI I SYSTEM PODATKOWY** 112

ROZDZIAŁ 7.1

Teoretyczne aspekty podatków i systemu podatkowego 113

Paweł Felis

- 7.1.1. Ekonomiczne i prawne aspekty podatku 113
- 7.1.2. Istota i klasyfikacja zadań podatków 115
- 7.1.3. Systematyka podatków. Kryteria klasyfikacji 116
- 7.1.4. Struktura systemu podatkowego. Czynniki determinujące konstrukcję systemu podatkowego 120

ROZDZIAŁ 7.2

Opodatkowanie dochodów z pracy, działalności gospodarczej i kapitału 124

Marcin Jamroz | Aleksander Łożykowski

- 7.2.1. Dochody z pracy 124
 - 7.2.1.1. Stosunek pracy 125
 - 7.2.1.2. Emerytury 128
 - 7.2.1.3. Działalność wykonywana osobiście 129
- 7.2.2. Dochody z działalności gospodarczej 129
 - 7.2.2.1. Dualizm opodatkowania dochodów spółek handlowych 129
 - 7.2.2.2. Dochód jako przedmiot opodatkowania 132
 - 7.2.2.3. Zryczałtowane formy opodatkowania osób fizycznych 135
 - 7.2.2.4. Ryczałt od dochodów spółek kapitałowych 135
 - 7.2.2.5. Wycena podatkowa transakcji 137
 - 7.2.2.6. Restrukturyzacje biznesowe 138
- 7.2.3. Zyski kapitałowe 138

ROZDZIAŁ 7.3

Opodatkowanie międzynarodowe 142

Magdalena Janiszewska

- 7.3.1. Unikanie podwójnego opodatkowania 142
- 7.3.2. Zasada rezydencji a zasada źródła 146
- 7.3.3. Opodatkowanie u źródła 148
- 7.3.4. Metody unikania podwójnego opodatkowania 150
- 7.3.5. Erozja podstawy opodatkowania 151
- 7.3.6. Inicjatywa BEPS 153

ROZDZIAŁ 7.4

Behawioralny aspekt opodatkowania 158

Joanna Szlęzak-Matusewicz

- 7.4.1. Tło behawioryzmu podatkowego 158
- 7.4.2. Cechy osobowości a stosunek do obowiązku podatkowego 159

7.4.3. Płeć a stosunek do obowiązku podatkowego	160
7.4.4. Religia a stosunek do obowiązku podatkowego	161
7.4.5. Praktyczne wykorzystanie technik behawioralnych w finansach publicznych	161

ROZDZIAŁ 7.5

Perspektywy rozwoju systemu podatkowego	166
--	-----

Marcin Jamróży | Aleksander Łożykowski

7.5.1. Przyczyny transformacji systemu podatkowego	166
7.5.2. Luka podatkowa w Polsce	169
7.5.3. Opodatkowanie gospodarki cyfrowej	171
7.5.4. Cyfryzacja obowiązków podatkowych	172
7.5.5. Realizacja funkcji pozafiskalnych	173

DZIAŁ 8

ODDZIAŁYWANIE BANKU CENTRALNEGO NA RYNKI FINANSOWE ORAZ SIEĆ BEZPIECZEŃSTWA FINANSOWEGO	180
--	-----

ROZDZIAŁ 8.1

Formalno-organizacyjne aspekty bankowości centralnej	181
---	-----

Paweł Smaga

8.1.1. Krótki zarys historii bankowości centralnej na świecie i w Polsce	181
8.1.2. Funkcje banku centralnego	182
8.1.3. Uwarunkowania instytucjonalne	187

ROZDZIAŁ 8.2

Kierunki i narzędzia kreowania polityki pieniężnej przez bank centralny	189
--	-----

Łukasz Kurowski

8.2.1. Cele i strategie polityki pieniężnej	189
8.2.2. Standardowe i niestandardowe narzędzia polityki pieniężnej	192
8.2.3. Mechanizm transmisji monetarnej	197

ROZDZIAŁ 8.3

Przeciwdziałanie kryzysom finansowym i ograniczanie ich skutków	201
--	-----

Paweł Smaga | Łukasz Kurowski | Krzysztof Melnarowicz

8.3.1. Modele kryzysów finansowych	201
8.3.1.1. Podstawowe pojęcia z zakresu stabilności finansowej i kryzysów finansowych	201
8.3.1.2. Modele kryzysu pierwszej generacji	202
8.3.1.3. Modele kryzysu drugiej generacji	203
8.3.1.4. Modele kryzysu trzeciej generacji	204

8.3.2. Wielki Kryzys (ang. <i>Great Depression</i>)	204
8.3.3. Historia i przebieg wybranych kryzysów finansowych	206
8.3.3.1. Meksyk	207
8.3.3.2. Tajlandia	208
8.3.3.3. Korea Południowa	209
8.3.3.4. Rosja	210
8.3.3.5. Globalny kryzys finansowy 2007+	211
8.3.3.6. Pandemia koronawirusa COVID-19	213
8.3.4. Metody identyfikacji, zapobiegania oraz zarządzania kryzysem finansowym	214
8.3.4.1. Sposoby identyfikacji kryzysów finansowych	214
8.3.4.2. Sieć bezpieczeństwa finansowego oraz narzędzia do zapobiegania i zarządzania kryzysem	215

DZIAŁ 9

SYSTEM UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH 221

ROZDZIAŁ 9.1

Ubezpieczenia społeczne w systemie zabezpieczenia społecznego 222

Ewa Cichowicz

9.1.1. Teoretyczne podstawy ubezpieczenia społecznego	222
9.1.2. Metody zabezpieczenia społecznego	225
9.1.3. System ubezpieczeń społecznych w Polsce	226
9.1.3.1. Pracowniczy system ubezpieczeń społecznych – ubezpieczenie emerytalne	227
9.1.3.2. System ubezpieczeń społecznych – ubezpieczenia rentowe, chorobowe i wypadkowe	232
9.1.3.3. Ubezpieczenie społeczne rolników	232
9.1.3.4. System zaopatrzeniowy jako dopełnienie systemu ubezpieczeniowego	233

ROZDZIAŁ 9.2

Finansowanie systemu ubezpieczeń społecznych ze środków publicznych 235

Elżbieta Malinowska-Misiąg

9.2.1. System pracowniczy	235
9.2.1.1. Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	236
9.2.1.2. Fundusz Emerytur Pomostowych	238
9.2.1.3. Fundusz Rezerwy Demograficznej	239
9.2.2. System ubezpieczeń społecznych rolników	239
9.2.3. Grupy zawodowe wyłączone z ubezpieczeń społecznych	243

DZIAŁ 10

SYSTEM OCHRONY ZDROWIA 246

ROZDZIAŁ 10.1

Konstrukcja systemu ochrony zdrowia 247

Ewa Cichowicz

10.1.1. Modele systemu ochrony zdrowia 247

10.1.2. Ewolucja systemu ochrony zdrowia w Polsce 252

ROZDZIAŁ 10.2

Finansowanie systemu ochrony zdrowia w Polsce 256

Ewa Cichowicz

10.2.1. Narodowy Fundusz Zdrowia jako główny płatnik w systemie ochrony
zdrowia 256

10.2.2. Pozaubezpieczeniowe finansowanie systemu ochrony zdrowia 264

DZIAŁ 11

FINANSE UNII EUROPEJSKIEJ 267

ROZDZIAŁ 11.1

Unia Gospodarcza i Walutowa – wybrane aspekty 268

Michał Matuszewicz

11.1.1. Przestanki utworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej 268

11.1.2. Koncepcje budowy unii monetarnej do roku 1990 270

11.1.3. Etapy budowania Unii Gospodarczej i Walutowej po roku 1990 277

11.1.4. Perspektywa rozszerzenia UGiW o Polskę i pozostałe nowo przyjęte
państwa do UE 286

ROZDZIAŁ 11.2

Budżet Unii Europejskiej 293

Piotr Russel

11.2.1. Uwagi wstępne 293

11.2.2. Dochody budżetu 297

11.2.3. Wydatki budżetu 302

11.2.4. Rozliczenia Polski z UE 308

MISCELLANEA

Kapitalizm państwowy 312

Olga Mikołajczyk | Andrzej Nikołajczuk

1. Istota kapitalizmu państwowego 312
2. Kapitalizm państwowy w gospodarce światowej 313
3. Systemy kapitalizmu państwowego 317
4. Współczesny nurt kapitalizmu państwowego 322

ZAŁĄCZNIK 1

Ranking 150 największych gospodarek świata (według wielkości PKB – nominalnie), 2018 r. 324

Janusz Ostaszewski

ZAŁĄCZNIK 2

Ranking 150 największych gospodarek świata (według wielkości PKB – nominalnie), 2019 r. 330

Janusz Ostaszewski

ZAŁĄCZNIK 3

Ranking 150 największych gospodarek świata (według wielkości PKB w mld. USD – w parytecie siły nabywczej – PPP), 2019 r. 336

Janusz Ostaszewski

ZAŁĄCZNIK 4

Ranking 150 państw pod względem PKB *per capita* w tys. USD (nominalny oraz w PPP), 2018 i 2019 r. 342

Janusz Ostaszewski

Bibliografia 348